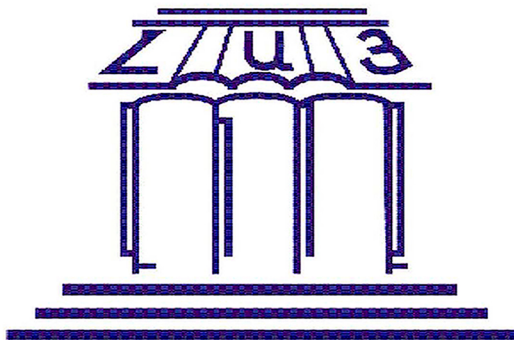

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

(51) 1254

ՈՒՅԱՆ ԷՅ ՔԻԼԻՍԷ

ՊԻՐ ՐԻՒՅԱ ՎԷ ԹԷՑՍԻՐԻ

ՀԱԼԷՊ

ՕԳՈՒՅԱՆԱ ՊԻՐ ԳԱԶ ՍԷՕԶ

Պու սեւրակըն իլփնեկ զիւր օլունան ռիւյայը պունսան պիր սենեկ եվվիլ կեօրմիւշ իսիմ: Անը ֆիլիսայա սեօյլեմէլի իսիլիմի Ալլան քարաձընսան անլասըմ իսեկ, աքիսեփի սեպեպլերսեն տօլայը քե'իսիր օլունսու:

1. Անեպա պու ռիւյա հագիգաքեն Ալլան քարաձընսան մը՝ տեյիւ շիւպհեկ եքսիմ: Չիւնֆի պեն ռիւյա վե ռիւյանըլարա ինանմամ: Պու շեյ հիսսիյաքսան իպարեք պիր շեյ օլմադըն տեյիւ չօգ տիւշիւնսիւմ վե ռիւյայը ունուքմադա չալըսըմ:

2. Րիւյայը աշեմլերեկ նազլ եքսեմ, եախօս գալեմե ալսամ պաշգալար հագգըմսա նե՞ տիւշիւնեկէր: «ՐիւթԱ-ձԸ» տեկիլիպ իսքիհզա օլունանաղըմ՝ տեյիւ չօգ քիւշեկ եքսիմ: Սեօյլեմէկիլիմ ֆաիսեյի վե մուշիպի մամուրիյե՞ք մի օլանագ, եօգսա տահա գիյաշե միւպահեկ մաստեպի՞մի օլանագ՝ տեյիւ չօգ տիւշիւնսիւմ:

3. Անեպա սեօյլեմէկիլիմ Րապպըն իրաւեքի՞մի: Պու եօլսա Րապպ իզգեքլեկեկէմի:

Պու շեյլերի տիւշիւնեկէլալըր ալ վազք կեչիւրսիմ: Րուհանի հայաքըմ զաիֆլեկիպ, եեկի աշըմլար ալամասըմ: Թեէիսիր եքսիֆեն սեւլամեքիմ պօզուլսու: Էննամ մեսեյեյի քեֆրա՝ Ալլանըն հուզուրընա կեքիւրսիմ: Պու մաստե իչիւն իւչ ալ կեօգ եաշլարը իլե տու'ա եքսիֆսեն սօնրա, Լեննամ անը եազմադա մեկպուր օլսում:

Պու ռիւյանըն՝ Ալլան քարաձընսան պիր սեա իսիլիենկ վե անը պաշգալարա սեօյլեմէկի իսիլիմե ֆեամիլեն իզնա՝ օլունարագ, ռիւյայը օլսուղը կիպի գալեմե ալմադա մեկպուրիյեք հիսս եյլեիմ:

Հալեպսե Ազիզիյե Փօքեքանը Բիլիսեպի
Մարտ. 1928 'ազալարընսան

Հալեպ

ԲԱՀԵԼ Ս. ՄԿՐՏԻԶԵԱՆ

2004

ՈՒՅԱՆ ԷՅ ՔԻԼԻՍԷ

(ՊԻՐ ՐԻՒՅԱ ՎԷ ԹԷՖՍԻՐԻ)

Պիր կիճէ ընշամտա Պահրը Սէֆիտ կիպի պիր տէ-
նիդ քէնարընտա պուլունմագտա իտիմ: Տէնիդ գըլըսըն-
տա պիւնլերճէ ատէմլէր վար իտի: Գաթօլիք, Լուսաւոր-
չական վէ Փրօթէսթանթ ճէմա'աթընըն միւթէպլը, գէն-
կին վէ միւթէ'ալլէմ սընֆը օրատա հազըր իտիլէր:
Այնի ճէմա'աթըն բուհպանլարը, քահանալարը, պատուե-
լիլէրի վէ վա'իզլէրի վէ ճիւմլէ մէքթէպ մու'ալլիմլէրի օ-
րատա հազըր իտիլէր: Այնի ճէմա'աթլարըն գատընլարը
վէ չօճուգլարը տախի օրատա իտիլէր:

Պիւթիւն էհալի տէնիդ գըլըսընտա տօլաշըպ սէլը է-
տէր իքէն ճիւմլէ մու'ալլիմլէր տէնիդէ պանհօ իշիւն
էնմիշլէր իտի: 10—25 եաշընա գատար օլան ճիւմլէ չօ-
ճուգլար պիւա իսթիանա տէնիդէ պանհօ իշիւն տէօքիւ-
լիւյօրլար իտի: Մու'ալլիմլէր օլ չօճուգլարա եիւզմէլի
էօյրէթմէք իշիւն տէնիդէ էնմիշլէր իտի: Եիւզլէրճէ չօ-
ճուգլար եիւզմէլի էօյրէնմէք իշիւն տէնիդէ աթըլմագտա
իտիլէր: Լաքին, էլվա'հ քի հէման պիր ազ սօնրա քէն-
տի գա'իֆ գուվվէթլէրիլէ, օլ ազըն տէնիզին կէօմիւր-
տէլէն տալլալարընա ղալիպ կէլէմէլիպ պօղուլմագտա
իտիլէր: Պէօյլէճէ քազիզհէ եիւզլէրն կեհնիւր պօղու-
լուպ քիլիք օլմագսա իֆէն, կէնճլէրէ եիւզմէլի էօրէթ
մէք իշիւն տէնիդէ էնմիշլ օլան մու'ալլիմ էֆէնտիլը,
չօգ վազիֆէսիդ վէ պիգայտ պիր թարգտա տուրմագտա
իտիլէր: Պիւթիւն էհալի տախի, թապիի պիր հալ վո գու
պուլույօր իմիշ կիպի չօգ պիգայտ տուրուպ, հիշ պիր հէ-
լէճանա կէլմէյօրլար իտի: Պախուսուս փրօթէսթանթ ճէ-
մա'աթընըն միւթէ'ալլէմ թազըմը, վա'իդ վէ պատուելի-
լէրի տախի չօգ ֆէրրահ պիր թարգտա վագա'այա սէլը
էտիպ տուրմագտա իտիլէր:

39406-67

ին ճիշդհոգ վալը՝ ա, վալիտէլէր տախի քէնտի ճի-
կէր փարէլէրինին պիր լահգէտէ տէնիզ տալղալարը ալ-
թընտա զարգ վէ մահվ օլտուգլարընը սէյր էթտիքլէրի
հալտէ, գանն էտէրսին վալիտէ գալպի թաշ քէսիւմիշ օ-
լուպ, անլէր տախի չօգ սօղուգգանլըլըգ իլէ սէյրիճի
տուրմագտա իտիլէր :

Պէն պու վագը՝ տան սօն տէրէճէ միւթէէսսիր օ-
լուպ, էթրաֆըմտա օլանլարա, «Աման տօսթլարըմ, պու
ուսուլտա չօճուգլարըմըգ եիւզմէյի էօյրէթմէք օլամագ :
Պու չօճուգլարը մահիր, ֆէտաքեար, եիւզկէճէրէ թէսիւմ
էթմէլի : Չօճուգլար եիւզմէյի էօյրէնմէք իշիւն տէնիզէ
աթըլըյօրլար : Լաքին կէօրիւլօրսընըգ քի մու՝ ալլիւմէր
պիգայտ տըր վէ չօճուգլար մահվ օլույօրլար : Տահա պիր
թէք չօճուգ պիլէ կէրի չըգմատը : Եսալըգ չօճուգլարընը-
ղը տէնիզէ աթմայընըգ» տէլիւ ֆիղան վէ ըէճա էթմէյէ
պաշլատըմ իսէտէ, չօղար իւզէրիմէ կի լիւպ «Չօճուգ-
լար եիւզմէյի էօյրէնմէլի տիրլէր : Պու եօլտան պաշլա
եօլ հօգ, պօղուլան պօղուլսըն վէ պօղուլմայան չըգսըն»
տէյօր իտիլէր : Պագըլարը տէտիքլէրիմէ հալգ վէրիպ,
այնի շէյի, եանի պու ուսուլըն եանլըշ օլտուղընը վէ
պու եօլտա չօճուգլարըն թէլէֆ օլտուգլարընը կէօրիւպ
իտտիա էթմէյէ պաշլատըգ : Էհալիւնին էսնաֆ վէ չօգ ազ
գըսմը, «Ասուլ պու տէլիւ տիր : Պու ուսուլ թէպտիլ օլ-
մալը տըր», տէլիւ ֆէրեատ էթմէյէ պաշլատըլար վէ
ճէմա՝ աթ իքիյէ թագսիւմ օլունտը : Պու իտտի՝ ա վէ փօ-
փ սկանտայը միւթէ՝ ալլէմ վէ կղերական թագըմընա թագ-
սիւմ է իպ պու ուսուլըն թէպտիլ օլմաղընը ըէճա էթ-
տիլէր : Լաքին միւթէ՝ ալլէմ վէ կղերականլարըն էքսէրի-
յէթի պու փօփականտայա գարըր տուլ ուպ «Պուսան
պաշլա ուսուլ եօգ սըր, տէլլամ եսիլսին» տէլիւ էմր վէ-
րիլտի : Վէ հալ էսքիսի կիպի տէվամ էթմէքտէ իքէն,
կղերականլարտան վէ էսնաֆ թագըմընտան պիր ազալ-

լիյէթ, պուսու գապուլ էթմէյիպ չօճուգլարըմըգը թօփ-
լալըպ տէնիզ գըլըսընտան ուգազլաշտըգ : Լաքին ուգազ-
տան պիսուշ կէնճ վէ չօճուգլարըն ֆէրեատլարընն սէս-
լէրի վէ գալիւմ տէնիզին ազղըն կիւմիւրտէմէսինին սէս-
լէրի, վէ 'ալնի վալըթտա միւթէ՝ ալլէմ կղերականլարըն
վէ նագիք գալպի վալիտէլէրին գայըսըգճա գօնուշուգ
վէ քէյֆլէրինին սէսլէրի իշիտիւմէքտէ իտի :

Պէնիւ գալպիւ պու վագա՝ ալա հիշ թէհամմիւլ էտէ-
մէզ պիր հալտէ իտի : Կղերական վէ միւթէ՝ ալլէմ թա-
գըմընըն պիգայտըլընտան տահա զիյատէ, վալիտէյնին
սիւքիւթ տուրուպ քէնտի էվլատլարընն մահվ օլմասընը
սէյր էթմէլէրինի, հիշ քէնտիլէրէ 'աֆվ էտէմէյօր իտիմ :
Պու հալտէ տէնէլէթ տիւշմիշ, ֆիրար էտէր իքէն ույան-
տըմ : Համտ օլտուն ըիւլա իտի տէլիւ պիր ազ ֆէրահ-
լանըր իքէն, ըիւլանըն թէէսիրի ֆիքըրիմի իշղալ էթտի :
Իճա՝ իպ պիր մէնգարէ կէօղիւմ էօնիւնէ ըէսմ օլունտու :
Ըիւլանըն թէֆսիրի ըիւլատան տահա զիյատէ պէնի տէն-
շէթէ պրագտը : Եսթաղըմտա ուլգում գաշըպ, ֆիքըրիւ
ըիւլանըն թէֆսիրիլէ մէշղուլ օլմաղա պաշլատը :

Իլք տէֆա պիւթին միլլէթիմիզին ումոււմ ահվալը
կ'օղիւմ էօնիւնէ կէլտի : Տիւնեանըն տէօրթ ըիւզկէարը-
նա տաղըլմըշ օլան միլլէթիմիզին կէնճլէրինին ահվալը
պէնի միւլթարիպ էյլէտի : Հագիգաթէն պիւլէրճէ կէնճ-
լէրիմիզ պու կիւն էճնէպի մէմէքէթլէրտէ, կիւնահա
ֆըսգ ու ֆիճուրա պաթարագ, պէշէրիյէթին էն էնկին
թապագալարընտա տօլաշըպ, օլ ֆէսատ տէնիզինին տալ-
ղալարը ալթընտա պօղուլուպ թէլէֆ օլմագտա տըրլար :
Օլ հէր պիր նէլտիւն գալմա պիր թէք գըյմէթլի ինճու
մէսապէսինտէ օլան կէնճլէրիմիզ՝ պին պիր իլլէթլէրէ
տիւշմիւլ օլտագ փիհիտլէրինի չիւլիւթմէքտէ տիր-
լէր : Պու տիւնեատա իքէն էօլմիւլ վէ ազ վագըթտան օլ
իքինճի էօլիւմաէ միւքպպէսէն էօլէնէլէր տիր : Էվվէթ

պուռ կիւն երւզէրճէ կէնճէրիմիզ, միւսթագպէլ թէճմին էթմէք իչիւն էօմր մէյտանընա, օլ իւմման օլան տիւն- հայա աթըլմագտա իքէն, էքսէրիյէթի Փըսգ ու Ֆիճուր պաթաղընտա պաթըպ թէլէֆ օլուր իքէն, միւլէթիմիզին միւթէ'ալլէմ վէ միւթէֆէքքիւր սընֆը էքսէրիյէթի պու ագընթըյա պագըպ սէյը էթմէքտէ տիրլէր: Բիւյա պէօյ- լէլէր իչիւն թէֆսիւր օլունսա, եանլըջ օլուր մը գանն է- տէրսինիզ:

Թէքրար Թիւրքին զալիմ գըլըճընըն նէթիճէսի օլան պինլէրճէ եէթիմլէրիմիզ կէօզիւմ էօնիւնէ կէլտի: Զէ- վալլը, պիսուչ չօճուզլար, վալիտէյն աղուչընտան ֆա- միլեա մուհիթի տէնիլէն օլ ճէննէթ հայաթընտան միւ- էպպէտէն մահրում օլարագ էյթամիսանէլէրտէ եաշամագ- տա տըրլար: Կէրէք միւլէթիմիզ վէ կէրէք Բիլիմ, սնլէ- րի պիր տէրէճէյէ գատար մէս'ուտ գըլմագ իչիւն, չօզ ճէհտլէր տէօքիւպ միւսթագպէլիլ ինի թէճմինէ չալլըր իքէն, պիզիմ Լուսաւորչական վէ Գաթուիք միւթէ'ալլէպ կզերականլարըմըզ ճիւմլէ էյթամիսանէլլըսէն չօճուզլա- րըն էլինտէն էօմրիւն գըպլէնիւմասը օլան Ք. Մ. ի ալըպ օնու օգուժաղը եասագ էթտիրլէր, վէ օնուն եէրինէ ա- ղօթագիրքլէր վէրտիրլէր: Տիւնեանըն էն վահչի մէմլէ- քէթլէրինտէ պիլէ Ք. Մ. ագատ պիր թարգտա, թէֆթիլ վէ թէհարրի օլունմագա միւստա'տտէ վէ ճէհտ օլունմագ- տա իքէն, էյվա'ն քի միւլէթիմիզին եէկեանէ իւմիտի օլան պու կէնճէլը քէօմ էսինի, պու 'ազիմ իմթիյապտան մահրում պրագմագտա տըր: Եէթիմ չօճուզլարըմըզա էլ- պիտէ, թ'ս'ամ վէ պիր սէնա'աթ էօյրէթմէք իլէ, միւս- թագպէլլէրի թէճմին էտիմիլ գանն օլունըյըր: Անլէրին ախլաղի թա'լիմի աւճագ վէ աւճագ Ք. Մ. իլէ միւմքին իտիյի ունուտուլմագտա տըր: Զօճուզլար ախլաղիյէթին վէ Ք. Մ. ին էսասի թա'լիմլէրինտէն պիլսապէր օլարագ, սալթ պիր սէնա'աթ էլտէ էթմիլ օլուպ, 18—20 եաչըն-

տա, Ամէրիգայա, Բարիգէ վէ սաիր տիւնեա մէյտան- լարընա աթըլըպ էօմրիւն մուհարէպէսինէ պաշլատըզա- րընտա, տճէպա տիւնեանըն սէրթ տալզալարընա մաղ- լուպ տիւլէրէք մահվ ու թէլէֆ օլմայաճագլա'րմը: Ծէ- սէտ վէ ճան տախի էպէտէն դայպ օլաճագ տըր: «Պիր ատէմ պիւթին տիւնեայը գագանըպտա քէնտի ճանընը գայ էտէրսէ նլ' իսթիֆատէ էտէր»: Մատթ. 16, 26: Իշթէ պունլարը միւթէլա'ա էթտիրիմիզտէ սէսլէրիմիզի գալ- տըրըպ, «Պու ուսուլ եանլըջ տըր, կէնճէլէրիմիզի թա'լիմ էթմիլնին, տիւնեա պահրընտա երւզիւպ սէլամէթլէ գար- չըտաքի լիման չըգապիլմէնլն ուսուլը պու տէլիլ տիր: Պու ուսուլ թէպտիլ օլմալը տըր» տէյիւ նիտա էտիպ ֆիզանլար էթմէյէ հագըրմըզ եօ'գ մը տըր:

Լաքին էն զիյատէ տիգգաթըմը ճէլպ էտէն օլ մէյ- տանտա փրօթլսթանթլարըն թութուզլարը մէվգի ի- տի: Անլէր տախի, թէնլիքէյի կէօրիւպ մէն' էտէճէք եէրտէ, այն/սիւքիւնէթի այնի պիգայտըրը կէօթէր- տիրլէր: «Ուսուլ պու սըր, պաւգա ուսուլ օլամագ, տէլմիլ» տէյիւ օլան սօն վէ գաթի գարար, փրօթէս- թանթ ճէմա'աթընտան չըգտը: Իմաի ումումի միւլէթի- միզի պիր թարագ էտիպ մէտէլէյի պիզիմ քիլիսալարը- մըզ իչիւն էլէ ալալըմ:

Համտ օլուն քի պու կիւն փրօթէսթանթ քիլիսալա- րըմըպտա օլ պիր քիլիսալարա նիսպէթէն, չօճուզլարը- մըզա տահա եիւքսէք պիր ախլաղի թալիմ վէրիմէսինէ սօն տէրէճէ ճէհտ օլունմագտա տըր: Համտ, պինլէրճէ համտլար օլուն քի չօճուզլարըմըզ էլլէրիմիզ իլէ թա- լիմ էթմէք իչիւն ֆամիլեա տաիրէլէրիմիզ վար տըր: Զօճուզլարըմըզ զարիպ էլլէրտէ տէյիլ տիրլէր: Անլէր ֆամիլեալարտա, քիլիսալարտա, մէքթէպլէրտէ օլտուզ- ճա Բրիստուր էօյրէնմէքտէ տիրլէր: Լաքին ասըլ տիգ- գաթա շայան մէսէլէ պու տըր: Հալը հագըրտա վէրիլէն պու թալիմ, աճէպա... չօճուզլարըմըզ սալալմ պիր թէ-

մէլ իւզերինէ գօյմաղա քեաֆի օլւոյճօրմը: Անլէրին եալընը ֆիքրլէրինի թէնվիր էթմէք վէ խրիթիանլըզն եալընը ասլաղի մէպտէլէրինի անլէրէ թէլզին էթմէք իլէ, անլէրին ճանլարընը խէլասա գըլաղու զալապիլիճօրմիդի: Անլէրէ վէրիլէն պու սաթհի թա'լիմ, անլէրին տէրուլէրինտէ պիր թէպտիլաթ մէյտանա կէթիրիյօճօրմը: Պիր սէօզ իլէ պու հալը հազըր թա'լիմլէրիմիդ իլէ կէնճլէրիմիդի թէվպէյէ, խէլասա կէթիլիպ անլէրի միւսթագպէլ էպէտի ազապտան գուլթարապիլէճօրմիդի: Պիզ փրօթէսթանթ ճէմա'աթլարընը կէնճլէրինտէն թալէպ օլուան շէյ, տէլիլ եալընը քէնտիլէրին պու ճէնկ մէյտանընտա զալիպ օլմալարը տըր, անճագ միլլէթիմիդին պագի կէնճլէրինտէ պու հարպ մէյտանը իշիւն հազըրլամագ իքէն, անճպա պու հալը հազըր զուվլէթլէրի իլէ հարպ մէյտանընա աթըլաճագ օլուար, էն էվվէլ քէնտիլէր մաղլուպ տիւշիւպ քիլէն օլմալաճագլարմը:

Էօլիւմ' էօլիւմ տիր ֆարգ էթմէզ: Պիր փարթի գօլէրա, թիֆօս վէ վէպա իլլէթինտէն էօլմէքտէ իքէն, պաշգա պիր փարթի գալպ իլլէթինտէն, լոմաթիլմատան վէ սաթլըճանտան էօլիւպ թէլէֆ օլմագտա տըրլսը: Էօլիւմ տէնիզի հէր պիր փարթիլի ֆարգլը պիր թարգտա քէնտինէ շէքիպ թէլէֆ էտիյօր: Չօզ կէնճլէր Ալլահտան, տինտէն միլլէթճէ ուզագտա թէլէֆ օլմագտա իքէն, պիզիմ կէնճլէրիմիդէ Յիսուս պիլէ պագըպ «Միլէֆիլսէն ուզագ սէլիլսին» տէր իքէն, թէքրար մէլէքիւթէ կիրմէյիպ հէլաք պաթաղընտա գալմագտա տըրլար: Հէր իքի փարթի տախի, Ալլահսըզ, Քրիստոսսըզ վէ իմանսըզ մահլ օլմագտա տըրլար, վէ իզրար էթմէյէ միւսպուրըզ քի չօզ միւմին վալտէլէրիմիդ տախի զայրի զատընլար կիպի, կէնճլէրիմիդի 'աշնի կիրտապըն իշինտէ կէօրիւր իքէն, սիւքիւթ էտիպ պիգայտ տուրմագտա տըրլար: Իմտի պու կէօրիւնէն 'ալէմին աղագսընտա կէօրիւնմէզ պիր

'ալէմէ ինանան վէ թէհլիքէյի կէօլէպիլէն, օլտուն զա'իֆ պիր փարթի իլէ «Ուսուլ պու սէլիլ սիր, Ֆարգլը քալիմ վէրմիլիյիգ, եօզ իսէ չօնուզլարմըզ քիլէն օլույօր» տէյիպ նիտա վէ ֆիզան էթմէյէ հագըրմըզ եօճ մը տըր: Թէքրար հալը հազըրտա միւթէ'ալլէմ կէնճլէրիմիդին հալը անընըլաճագ մէվզիտէ տիր: Պիւթիւն միլլէթիմիզին եէքեանէ իւմիտի միւթէ'ալլէմ կէնճլէրիմիդ իւզէլինտէ տիր: Անլէր միւսթագպէլ նէսլին մօտէլլէրի վէ միւրչիտէլի հալինտէ թա'լիմ օլուամագտա տըրլար: Միւթէ'ալլէմ կէնճլէրիմիդին էքսէրիյէթի, զաթէն տին, քիլիսա, վէ լուհանի հալաթ իսուսուսընտա պիգայտ տուրաբագ, քէնտի քէնտիլէրինի ինթիխապ էթտիքլէրի տախիլէրէ թախսիս էտիպ, «Բուհանի մէսէլէլէրի տիւշիւնմէք, թէֆիթիլ վէ թէհարրի էթմէք իշիմիզ տէյիլ, օնա կիտէն վալթ պօշա տըր» տէյիւ իտտիտ էտիյօրլար: Բուհանի մէսէլէլէրի տիւշիւնմէք, եախսու լուհանի հալաթը եալամագ վաիզլէրին պատուելիլէրին իշի տիր' տէյիւ տիւշիւնիւյօրլար: Կէնճլէրիմիդին պիր զըսմը տախի չօզ ֆէտաքեարլըզլար իլէ վաիզիլք իշինի ինթիխապ էտիյօրլար: Պու կէնճլէրիմիդի, անսամիմ իւլ գալպ թէպրիք էտիպ պու տախիլէրին ինթիխապ էթտիքլէրի իշիւն քէնտիլէրէ մէմուլէրիլէթիմիդի վէ միլնէթտար օլտուղըմըզ պէյան էտէրիզ, Լաֆին էյվա'ն քի պու կէնճլէրիմիզ տախի իլմի Իլահիլէրտէ օլան Մասրընիզմ, Հալըր Քրիթիզմ վէ եա իվօլիւտընա օլ գատար էհէմմիլէթ վէրիյօլար, գաֆալարընը օլ իլլէր իլէ օլ գատար տօլտուրույօրլար քի, նէ լուհանի հալաթը օլտուղըզ կիպի պաթէճիւլ վէ պիլիյօրլար, նէ տէ օլ հալաթը քէնտի ճէմա'աթլարընա թէլզին էտէպիլիյօրլար: Պու կիւնքի կէնճ վաիլէրիմիդին հալաթընտա կէօրիւլէն զուրու վէ մէյվէսիզ հալըն սէպէպի պու տըր:

Ք. Մ. ին թէմէլ թալարը օլան հագիգաթլարընը

պիւթիւնէն դալտըրըպ, անըն հերինէ ֆարգըլը թէմէլէր
գոյմագտա տըրլար: Իման, թէվպէ, հէնի տողուչ մէ-
սէլէլէրինի եռագալաշտըրըյօրլար: Կէչէնլէրտէ Իմի Իլա-
հիյի եհնի պիթիւրմիշ պիր վաիդ իւէ գօնուշըլտըղը սը-
րատա, Բրիստոսըն քեմիլ Ալլահ օլտուղընա տաիր Իմի
Իլահինին թէսալվուրը նէ՞ Իտիյի սլաալ օլտուշտըղընա,
վա'իզ, «Իմի Իլահիտէ Բրիստոս հագգընա քեմիլ լու-
ղէթի գուլլանըլմագ, թէքմիլ Ալլահ լուղէթի եօզ ալր»,
ճէվապընը վէրտի: Տէմէք քի Բրիստոսըն Ուլուհիյէթի-
նէ շիւպնէ օլտընըյօր:

Պաշգա պիր Ֆիքր տահա պէյան էթտի: «Բրիստոս
գան տէօքմէգսէ պիւլէ խէլաս իշինի կէօրէպիլիւր իտի:
Բրիստոսըն ախլագի էօմրիւ խէլաս իշինէ քեաֆի տիր»,
տէյիւ իտտիա էյլէտի: Թէքրար «Բրիստոս պիր պաքի-
րէտէն տօղմագսա պիւլէ խէլաս իշինէ պիր զարար կէլ-
մէզ» տէյիւ սէօյլէտի:

Բ. Մ. տէ ֆիլան միւհիզէ օլսա օլմագսա ֆարգ եօզ,
Բրիստոս գան տէօքսէ տէօքմէգսէ ֆարգ եօզ, Շէյթա-
նըն վարըղընա ինան ինանմա ֆարգ էթմէզ, պուշուշ
կիպի պինլէրճէ մէսէլէլէր իւէ Բ. Մ. ի հէր թարաֆտան
մագասլամագտա տըրլար: Պիր եափըլմըշ պինատա «Պու
թաշ օլմագ իսէ տիվար եինէ տուրապիլիւր: Պու թաշ էյի
գօնուլմամըշ պուշուշ չէքէլիմ, պու թաշ էյի օյուլմամըշ
պուշուշտա գալտըրալմ», տէյէրէք թաշալըն չըգարլը
իսէք, պիր կիւն պագարսըն քի պիւթիւն պինա եղը-
լըպ իշինտէ օլանլարը թէլէֆ էտէր: Թամմ պէօյլէտէ պու
Բրիթիք թա'լիլէրի տախի Բ. Մ ին թէվպէ, խէլաս,
րուհանի հայաթ տէնիլէն պինասընըն թէմէլի հագիգաթ-
լարընը պիրէր պիրէր սէօքիւպ աթմագտա իքէն պիրտէ
կէօրէճէքլէր քի խրիթիանլըգ տէնիլէն օլ մէթլին պի-
նա քէնտի իւզերլէրինէ եղգըլըպ քէնտիլէր տախի թէ-
լէֆ օլաճագլար տըր: Օ քէօշէ թաշը քիմին իւզերլինէ

տիւշէրսէ էգէճէք...

Լաքին համա օլտուշ քի հագիգի իրիսթիանլըգ քէն-
տի եհրինտէ մագպուլթ տուրմագտա տըր: Իրիսթիանլըգ
թէէսլա օլտուշտըն պէրու պու 'այնի հիւճմէր վար ի-
սէտէ վէ պու կիւն քիլիսալարտա պու ագընթըյա կիտէն
չօգ քիմսէլէր վար իսէ պիլէ, համա օլտուշ քի Բրիստոսը
օլտուղը կիպի գապուլ էտէն վա'իզլէրիմիզ վէ միւմին վէ
միւմինէլէրտէն իպարէթ պիր տաիրէմիզ տախի մէվճուտ
տըր: Լաքին անլաշըլմագ կէրէք օլան մուհիմմ չէյշու տըր
քի, աճէպա քիլիսալարըլմագտա հալը հագըրտա պու
Բրիթիք թա'լիլի տէնիլէն փարթինին նէ գատար գուլ-
վէթլէնիպ օլ պիր փարթինին նէ տէրէճէ գաիֆլէնտիլինի
օլտուղը կիպի կէօրէպիլիյօ'մըյըգ: Ուզագտան կէլ-
մէքտէ օլան թէշիքէյի կէօրէպիլիյօ'մըյըգ, եանի պու
հալ պէօյլէ տէվամ էտէր իսէ, ազ վագըթտա քիլիսալա-
րըլմագտա հալը հագըրտա պուլուշան րուհանի հայաթըն
գուրուշաճաղընը կէօրէպիլիյօ'մըյըգ:

Իրիսթիան քիլիսալարընա Ներօլարըն վէ սալիւր նի-
չէ մէլիլէրին գալիմ գըլըճլարը հիւճմ էտիպ անը թէլէֆ
էթմէյէ չալըլտըղլարընտա, քիլիսա քէնտի մէվճուտի-
լէթինի սագլալըպ իլէրի վէ տահա իլէրի գօշմաղա միւզ-
թէտիր օլապիլտի: Լաքին գօրգարըմ չի պու մուգիւր
թա'լիլէր պինլէրճէ միւմինլէրին գսնը իւէ միւհրլէնիպ
պիզէ թէսլիմ օլտուշան պու գըլմէթլի քիլիսէյի թէմէ-
լինտէն սարսըպ անը խարապ էտէճէք տիր:

Ուլլամ պիր աղաճա տըշարըտան նէ գատար չէտիտ
ֆուրթուշա, օօղուզ, գար քիւմէլէրի հիւճմ էթսէ օ սար-
սըլմալըպ սապիթ գալըր: Լաքին իշէրիտէն օլ աղաճը
ֆարըլը ֆարըլը գուրուշար եէյիպ թէլէֆ էթտիլէրինտէ
հիշ պիր ֆուրթուշա օլմատըղը պիր կիւնտէ պիլէ կէօ-
րիւրիւզ քի օլ աղաճ պէտէն իւէ եէրէ տիլմիւշ տիր:

Իմոի, է'յ Բրիստոսը ճիտտէն սէվիպ Անըն խէլասընը

պաթէճըրիւպէ պիւլէն միւսին վէ միւսինէ կիրուհը, ու-
յանընդդէմ Պու կիւն քիլիսանըն՝ ներսըն կիւն/ւանտէն
տահա գիյատէ տէհէթլի թէհլիքէլէրէ ուղրատըղընը վէ
հայաթըմըզա մուսալլաթ օլան ֆէլաքէթի կէօրիւպ հայը
հազըր ճէնկ մէյտանընա աթըրընըզ, Պու կիւն սիւ-
քիւնէթ, իհմալիյէթ կիւնիւ տէյիլ տիր: Անճագ տուա,
ինթիզար, ճիհտ վէ միւստէ կիւնիւ տիր: Տահա գան
տէօքմէք տէրէճէսինտէ հարպա տուրմատըզ: Ույանընըզ
Գ. Մ. ին թէմէլի հագիգաթլարընա ճանտան սարըլարագ
օնլարը մուհաֆազա էթմէյէ ճէհտ էտէլիմ, վէ լազըմ կէ-
լիր իսէ օլ ճիհատտա էօլմէլի թէրճիհ էտէլիմ:

Նէ՛, աճէպա պէտպի՞նմի իմ, աճէպա թէհլիքէլի օլ-
տուղընտան զիյատէ՞ մի կէօրիւյօրըմ: Ուպիլիր չօլլար
պու քիլիսալարըմըզտա պու գատար շայան ը էտէֆ Նէ՞
հալ վար՝ տէյիւ իթիրագ էտէճէքլէր տիր: Լաքին սէվկիւ-
լիւլէր, վէրէմտէն թութուլմըզ պիր կէնճի «Պիր Շէլլին եօզ,
բահաթ օլուսըն» կիպի թէսէլլի էթմէք պօշուռա տըր:
Ֆէլաքէթ կէլմիշ վէ կէլիյօր: Պու կիւն պու մօտափէ-
րէսթլիք, մատտիյունըզ վէ Հայըր Քրիթիքլիք թա՛լիմ-
լէրինին տէնիդինտէ պինլէրճէ ճանլար պօղուլուպ մահվ
օլուր իքէն, օնլարը օրատան գուրթարմագ իշիւն չալը-
մաղա մէսուլ օլան ինճիլ ի Գիլիսալարըմըզ, քէնտիսի
տախի սիւքիւթլիւլիւ վէ պիգայտըղը իլէ այի տէնիգտէ
պօղուլմագ թէհլիքէսինտէ պուլուռմագտա տըր: Պու
թէհլիքէլի կէօրէպիւնէ պիր ագալլիյէթ փարթիսի «Ա-
ման տօսթլարըմ, ուսուլ պու տէյիլ, պու ուսուլըն նէթի-
ճէսի հէլաք տըր» տէյիւ, ֆէրիատ էտէր իքէն, պէտպին
իւնվանընա լայըզ օլուպ չօք թարաֆլարտան իսթիհզա վէ
քրիթիգա օլունմագտա տըր: Էսքի Ահտըն ֆիղան փէյ-
ղամպէրի օլան Երեմիա, «Բեաշքի պաշըմ սու վէ կէօզ-
լէրիմ կէօզ եալը փուհարը օլայտը քի գալմըմ գըզընըն
մագթուլլարը իշիւն աղլայա իտիմ: Վայ մէրամըն գօ-

յունլարընը հէլաք վէ փէրուշան էտէն չօպանլարա» տէ-
յիւ կէճէ կիւնտիւզ ֆիղան էթտիյինտէ, Մէլիք վէ գալմ-
մըն միւթէպէրաճը պու սէօզլէրի իլիթմէք իսթէմէլիպ
փէյղամպէրի մահպուռա աթտըլար: Լաքին ֆարգ էթմէզ
իշիթմէք իսթէսէլէր, եա իսթէմէզսէլէր, չօք վագըթ
կէհմէզտէն ֆէլաքլիթ իլթիշտի, վէ կէնճէլը մագթուլ
տիւշիւպ մէյլէքէթ վիրան օլուռ: Սէվկիւլիւ իշլասքիւ-
լըմըզ տախի Երուսաղէմ իշիւն ֆիղան էտիպ «Էյ Երու-
սաղէմ, Երուսաղէմ սէնի գաշ տէֆա դանատլարըմ ալթը-
նա թօփլամագ իսթէտիմ, լաքին սիլ իսթէմէտինիզ,
խանէնիզ վիրան օլաճագ» տէյիւ սէօլէտիյինտէ, տիւն-
եա իշիթմէք իսթէմէլիպ, Անը խաշա չըգարտըլար: Լա-
քին ֆարգ էթմէզ, օլաճագ օլան վագը օլտու: Երու-
սաղէմ խարապ օլուպ միլլէթ մահվ օլուռ: Պու ագալլի-
յէթին սէսի իլիտիլին եա իշիտիլմէսին, մէսէլէ պուն-
տան իպարէթ տիր քի հալը հազըրըն նագըս թա՛լիմի
միւսթագպիլ նէսլիլիգի ախլագճա վէ բուհանի հայաթ
նօգթա ի նագարընտան էնկէնէ, էնկինէ վէ տահա զիյատէ
էնկինէ կէօթիւրէճէք տիր:

Րիւլայմտա էն չօք աճընըլաճագ սօն խուսուս պու
իտի քի, ագալլիյէթին սէսի իլիտիլմէտի: Էքսէրիյէթ
քէնտի իտտիւ վէ հօլլարընա տէվամ էթտիլէր, անճագ
ագալլիյէթ քէնտի չօճուզլարընը թօփլայըպ օլ էօլիւմ
տէնիգիլին գըզըսըն տան ուգաղա գաշտըլար: Հէր Նէ գա-
տար պագը պատուելի վէ վաիլէրիմիլ պու եօլըն եան-
լըլ իտիլինի իլան վէ շէհատէթ էտիյօրլար իսէտէ իշիտիլ-
մէյօր: Տիւնեանըն պէտնէն իլլահ օլաճաղընը, հազըր
քիլիսալարըն պէտնէն թէպտիլ օլմասընը մէմուլ էտիպ
պէքլէմէլէլիմ: Պու զէհիրի թէսալվուրլար ճէմա՛աթը
օլ գատար ճէլպ էթմիշ տիր քի ագալլիյէթ էքսէրիյէթէ
ղայիպ կէլէմէլէճէք տիր: «Հայաթըն իշիւն ֆիրաթ էլլի»
էմրինէ իմթիւպէն հէր քէս քէնտինին վէ ֆամիլեաթը-

նըն հայաթը իջիւն, Սողոմ Գոմար չէրքինտէն աճէլէթէն տաղա տողրու, օլ միւսպարէք Գողգոթա տաղընա տողրու գաչմալը տըր: Զիւնքի անճագ օլ Գայանըն գօլլուղընտա, օլ միւսպարէք խաչըն գօլլարըն ալթընտա թէքմիլ էմնիյէթ պուլապիլիլիզ: Հէր քէս քէնտիսի իջիւն գարար վերմէլի տիր: Պու կիւն ֆամիլեաճա քիմէ իպստէթ էտէճէլինի սէն քէնտին գարար էթմէլիսին: Հագիզի Ալլահաճար, եօգսա տէնիզին էօթէ թարաֆընտա օլան իլահարաճը իպատէթ էտէճէլինի սէն քէնտին ինթիլիսապ էթմէլիլին: Բէսուլլարըն գապուլ էթտիլի, Պօղոս րէսուլըն վա՛զ էթտիլի էսքի պապալարըմը քէնտի գանը իլէ միւսլիլէտիլէրի էսքի քիլիսանըն հագիզաթլարընը՝ մը, եօգսա Հալըր Բրիթիլէրին վէ ազատականլարըն թա՛լիմէրինի՞մի չօճուզլարընա թա՛լիմ էտէճէքսին: Բ. Մ. ին ճիւմլէ միւսլիզէլէրի վէ ճիւմլէ էսասի թալիմէրինի՞մի գապուլ էտէճէքսին, եօգսա Բրիթիլէլին էթտիլէրի կիպի, տէօրթ թարաֆտան մագասլալարա՛գ մը գապուլ էտէճէքսին: Բրիստոսը, ճիւմլէ միւսլիզէլէրի, Ուլուհիյէթի վէ թամմ Եէնի Ահտտա պէլան օլունան թարգտա՛մը, եօգսա տինին ախլագիյէթի՞նի՞մի գապուլ էտիպ էօլլէճէ չօճուզլարընա թալիմ էտէճէքսին: Պու կիւն հա՞նկը եօլու ինթիլիսապ էթմէլի իտիլինի գարար էթմէլիսին: Պու կիւն թէէլիլի կիւնիւ տէլի, իլա գարար վէ իճրա՛թ կիւնիւ տիր: Սէն խէլասա մալիք պիլիսիլէքէն, էվլատըլըն, քիլիսէլին վէ միլէթիլին հէլաքընա նա՞սըլ պիգայտըզ իլէ սէլը էտէպիլիլին:

Մէսէլէ պիլիմ հայաթըմըզա ալագասընճա չօգ թէլիլէքէլի տէլիլ տիր: Սէնին վէ պէնիմ իջիւն խրիսթիանլըգտա, իմանտա թէմէլլէնի՛ն օլանլար իջիւն ֆարգ էթմէզ: Մատըրնիզմ, Հայ Բրիթիլիզմ նէ տէր իսէ տէսին, պիլզ պունլարըն ճիւմլէսինէ գարըն կէօքս կերիպ, Յիսուսա «Բապպըմ վէ Ալլահըմ» տէլէրէք չէհատէթ էտէ

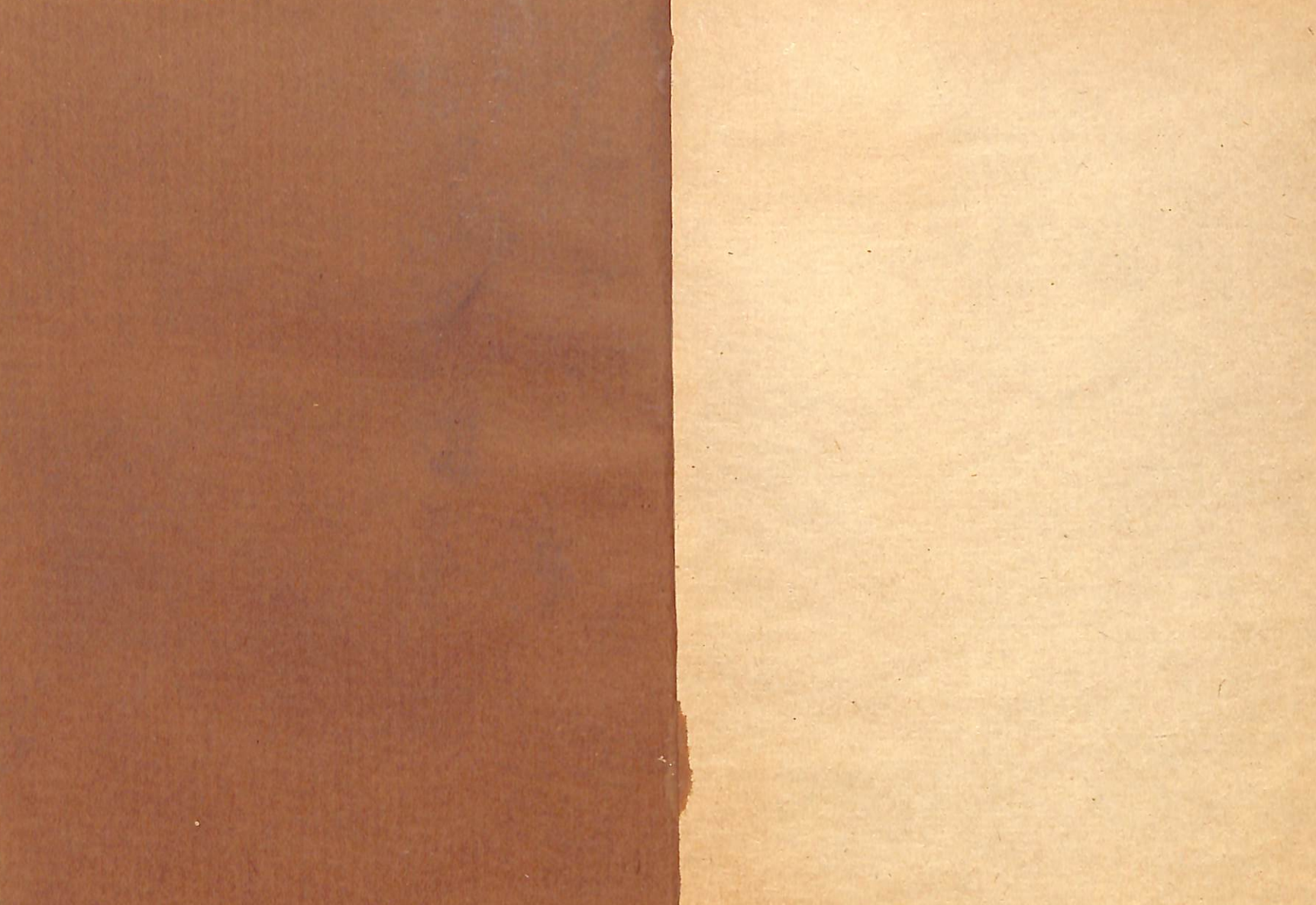
պիլիլիզ: Լաքին ասլ մէսէլէնին նազիլիլի, չօճուզլարըմըզ վէ միւսթագպէլ նէսլ իջիւն տիր: Տիւնեանըն ֆըսգ ու ֆիճուր տալղալարը պիլ թարաֆտան, տինսիլլիք տալղալարը պաշգա պիլ թարաֆտան, խրիսթիանլըզա գարըն պու զէհիլի թա՛լիմէրին տալղալարը պիլ թարաֆտան, չօճուզլարըմը իւզէրնէ հիւճմ էտիպ անլէրի խարապ էթմէք թէլիլէքէնիտէ պուլունմագտա իքէն հազըր նէսլի պու ագընթըլարա գարըն նա՞սըլ մուհաֆագա էտէպիլիլիլի:

Աճէպա պու շամաթա վէ կիւրիլլիլէր ալասընտա պաշգա պիլ սէս իլիտէպիլիլլըմըզ: Էվլէթ Բրիստոս՝ ասլարտան պէլու պինլէրճէ գրիթիգալարա վէ թէատտիլէրէ րաղմէն քէնտի եէրինտէ մագպութ տուրմագտա տըր, վէ տուրաճագ տըր տախի: Օ սանա՝ «Սանա նէ սէն արտըմ սըրա կէլ» տէլիւ էմր էթմիլ: «Պէնիմ գօլունլարըմ սէսիմ թանըլլար վէ արգամ սըրա կէլիլէր» տէլօր: Արգան սըրա «Եօլ պու տըր օրատան եիւրիլլիլէնիլ» տէլիւ սէնի տողրու եօլտա գըլաղուզլամագտա իքէն, սէն տախի Անը թագիլպ էլլէ վէ պաշգա հիլ պիլզարիպ թալիմէ պուգմալըպ, անճագ Բապպտան էօլլէնտիլինի չօճուզլարընա թա՛լիմ էթմէլի Ալլահըն հուզուլընտա՝ ահտ էլլէ:

«Զիրա վագք կէլիլ ֆի՛ սանին քա՛լիլմէ քեհամիլէլ էրմիլպ, անճագ գուլաղլարը կիմիլէրէք, ֆեհիլ շեհմէթիլիլէն կեօրէ ֆեհիլիլէրի իլիւն մուալլիլիլէր ճեմ՝ էսէնէլէր: Վէ գուլաղլարընը ճագիգաքսան չէվիլիպ՝ մասալարա սեօնէնէլէր սիր»: ԲՏԻմ. 4, 3—4:

«Սագընընըզ պիլ ֆիմսէ սիլի Բրիստոս կեօրէ օլմալարագ, ինսան իվալէթիլէն կեօրէ վէ սիւնեանըն էրֆեսունընա կեօրէ ֆիլիսոֆիլըզ վէ պաքըլ ճիլիլլէ Էսիլ ալմասըն»: Կող. 2, 8:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0594686

